

ग्रामीण अल्ट्रासाउण्ड सेवा सञ्चालन कार्यविधि ,२०८२

कार्यपालिकाको बैठकबाट पारित मिति: २०८२/०३/०६

प्रस्तावना: पञ्चदेवल विनायक नगरपालिकाले आमनागरिक लाई सर्वसुलभ र गणुस्तरीय आधारभुत स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्नुपर्ने जिम्मेवारी बहन गर्न ग्रामिण भेगमा गर्भवति आमाहरुलाई जिल्ला अस्पताल लगायतका ठाउँमा जानु पर्ने बाध्यता हटाउन समुदायमा निदानात्मक स्वास्थ्य सेवाको पहुँच वृद्धि गरी प्रजनन तथा सुरक्षित मातृत्व स्वास्थ्यको हेरचाह मार्फत मातृ तथा शिशु स्वास्थ्य प्रवर्धन एवं मातृ तथा नवशिशु मृत्यु घटाउने दिगो विकास लक्ष्य प्राप्तिको लागि योगदान पुर्याउन ग्रामीण अल्ट्रासाउण्ड सेवा सञ्चालन सम्बन्धि कार्यविधि व्यवस्था गर्न वाञ्छनीय भएकाले स्थानिय सरकार संचालन ऐन २०७४ को दफा १०२ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी पञ्चदेवल विनायक नगरपालिका नगर कार्यपालिकाले यो कार्यविधि जारी गरीएको छ ।

पररच्छेद- १

प्रारम्भिक

१.संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ

- (१) यस कार्यविधिको नाम ग्रामीण अल्ट्रासाउण्ड सेवा संचालन कार्यविधि, २०८२ रहेकोछ।
(२) यो कार्यविधि पञ्चदेवल विनायक नगरपालिकाको राजपत्रमा प्रकाशन भएको मिति देखि लागुहुनेछ।

२.परिभाषा :विषय र प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा र यस कार्यविधिमा

(क)ग्रामीण अल्ट्रासाउण्ड सेवा भन्नाले पञ्चदेवल विनायक नगरपालिका अन्तर्गतका स्वास्थ्य संस्थामा तालिम प्राप्त चिकित्सक ,नर्स स्वास्थ्य कार्यकर्ताद्वारा आवधिक र नियमित रुपमा गर्भवती महिलालाई निशुल्क दिइने अल्ट्रासोनोग्राम जाँच सेवालाई सम्झनु पर्दछ।

(ख)दक्षचिकित्सक,नर्स र स्वास्थ्य कार्यकर्ता भन्नाले नेपाल सरकार वा प्रदेश सरकारले स्वास्थ्य तालिम केन्द्र द्वारा स्वीकृत ग्रामीण अल्ट्रासाउण्ड सेवा सम्बन्धि तालिम वा सोसरहको तालिम वा योग्यता प्राप्त चिकित्सक,नर्स र स्वास्थ्य कार्यकर्तालाई सम्झनु पर्दछ ।

(ग)पायक पर्ने स्वास्थ्य संस्था भन्नाले पञ्चदेवल विनायक नगरपालिका मातहतका प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र, स्वास्थ्य चौकी , आधारभुत स्वास्थ्य केन्द्र लगायत स्वास्थ्य संस्थालाई सम्झनु पर्दछ ।

(घ) गर्भवती महिला भन्नाले पञ्चदेवल विनायक नगरपालिकाको क्षेत्र भित्र बसोबास भएको गर्भवती आमाहरुलाई सम्झनु पर्दछ ।

(ङ) पालिका भन्नाले पञ्चदेवल विनायक नगरपालिका सम्झनु पर्दछ ।

(च) कार्यालय भन्नाले नगरकार्यपालिकाको कार्यालयलाई सम्झनु पर्दछ ।

(छ) मन्त्रालय भन्नाले स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयलाई सम्झनु पर्दछ।

(ज) नागरिक भन्नाले पञ्चदेवल विनायक नगरपालिकामा बसाबस गर्ने नागरिकलाई सम्झनु पर्दछ ।

(झ) कार्यक्रम भन्नाले ग्रामिण अल्ट्रासाउण्ड सेवा कार्यक्रमलाई सम्झनु पर्दछ ।

(ञ) स्वास्थ्य कार्यालय भन्नाले जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालयलाई सम्झनु पर्दछ ।

३. उद्देश्य

(१) गर्भावस्थामा निदानात्मक जाँच गरी गर्भवती आमा तथा शिशुको स्वास्थ्य अवस्था तथा जटिलता पहिचान गरि जटिल अवस्थाका गर्भवती आमालाई प्रेषण गरी मातृशिशु स्वास्थ्य प्रवर्द्धन एवं मातृ तथा नवशिशु मृत्यु घटाउने प्रमुख उद्देश्य सहित देहायका उद्देश्य हुनेछन ।

(क) गर्भसँग सम्बन्धित जटिलता समयमा नै पहिचान गरी प्रेषण गर्ने ।

(ख)नवशिशुमा हुने जन्मजात अपांगता पहिचान र रोकथाम तथा प्रेषण गर्ने ।

(ग) पञ्चदेवल विनायक नगरपालिका भित्रका ग्रामिण भेगका बिपन्न र दलित समुदायमा रहेको उच्च मातृ तथा नवशिशु मृत्युदरमा कमी ल्याउने ।

(घ) नियमित गर्भजाँच र संस्थागत सुत्केरी / प्रसुती सेवाको उपयोगितामा वृद्धि गर्ने ।

परिच्छेद - २

४.ग्रामीण अल्ट्रासाउण्ड सेवा कार्यक्रम तथा व्यवस्थापन सम्बन्धि प्रक्रिया

(१) कार्यक्रम संचालन प्रक्रिया देहाय बमोजिम हुनेछ ।

(क) ग्रामीण अल्ट्रासाउण्ड सेवा पूर्ण तथा गर्भवती महिला लक्षित हुनेछ ।

(ख) यो कार्यक्रम पञ्चदेवल विनायक नगरपालिका भित्रका सरकारी स्वास्थ्य संस्था र बर्थिङ् सेन्टरहरुबाट मात्र उपलब्ध हुनेछ ।

(ग) कार्यक्रमलाई प्रभावकारी रुपमा सञ्चालनको निमित्त नगरपालिका स्तरीय अनुगमन समितिको गठन हुने छ ।

(घ) कार्यक्रमको समन्वय, तालिका बनाउने काम स्वास्थ्य शाखाले गर्ने छ र सेवा प्रदान गर्ने व्यक्तिहरु एवं अनुगमनको लागि सुविधाको व्यवस्था गर्ने काम नगरपालिकाले गर्ने छ ।

(ङ) ग्रामीण अल्ट्रासाउण्ड सेवा प्रदान गर्न एकजना तालिम प्राप्त चिकित्सक नर्स र स्वास्थ्य कार्यकर्ता एकजना सहयोगी र एक जना स्वास्थ्य शाखा कर्मचारी परिचालन गरिनेछ ।

(च) भिडियो एक्सरे गर्न जाने कर्मचारीहरु २ जनालाई व्याग र रेनकोटको व्यवस्था एवम विविध खर्चको व्यवस्था नगरपालिकाले गर्नेछ ।

(छ) सेवा प्रदायकले कार्यक्रमको सेवा अभिलेख अनुसूची १ बमोजिम राखी अनुसूची २ बमोजिम मासिक एबम बार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तयार गरी सम्बन्धित स्वास्थ्य संस्था ,स्वास्थ्य शाखा तथा स्वास्थ्य कार्यालयमा पठाउनु पर्नेछ ।

(ज) ग्रामीण भिडियो एक्सरे सेवा प्रदान गर्नका लागि बवश्यक रजिष्टर फर्म Gel,video x-ray, Paper को आवश्यकता अनुसार खरिद गरी स्वास्थ्य शाखाले व्यवस्था गर्नेछ ।

(झ) भिडियो एक्सरे सेवा प्रदान गर्न जाने कर्मचारीले नियमानुसार दैनिक भ्रमण भत्ता पाउनेछन । दैनिक भ्रमण भत्ता लागु नहुने ठाँउको हकमा स्वास्थ्यकर्मीले प्रतिदिन प्रति संस्था रु १५००।- सहयोगीलाई रु १०००।- र स्वास्थ्य शाखाबाट सहजिकरण गर्ने प्रमुख वा कर्मचारीलाई रु १५०० का दरले उपलब्ध गरिनेछ ।

(ञ) कार्यक्रमको प्रभावकारीताको लागि निरन्तर रुपमा सहजिकरण अनुगमन र रेखदेख गर्ने काम नगरपालिका, वडा कार्यालय र स्वास्थ्य शाखाले गर्ने छ ।

५.ग्रामीण अल्ट्रासाउण्ड सेवा कार्यक्रम संचालन मापदण्ड

(क) गर्भवती महिलालाई गर्भ अवधिभरी ४ पटक तालिका बमोजिम सेवा प्रदान गर्नु पर्नेछ ।

(ख)USG गर्दा जटिलता देखा परेका गर्भवती महिलाहरुलाई समयमै CEONC सेवा भएको सरकारी अस्पतालमा समन्वय गरी विशेषज्ञ चिकित्सकसँग परामर्श लिन वा जाँच गर्न पठाउनु पर्नेछ ।

(ग) गर्भवती महिला संगको प्रत्येक भेटमा सेवा प्रदायकले अल्ट्रासोनोग्राम पुनः अनुगमन जाँचको लागि आउने समयको सिफारिस एबम सल्लाह दिनु पर्नेछ ।

६. ग्रामीण अल्ट्रासाउण्ड सेवा कार्यक्रमको अनुगमन समिति :

ग्रामीण अल्ट्रासाउण्ड कार्यक्रमको प्राविधिक तथा व्यवस्थापकीय पक्षलाई प्रभावकारी रुपमा कार्वान्वयनका लागि देहाय बमोजिमको अनुगमन समिति रहने छ ।

१.नगरउपप्रमुख - संयोजक

२.महिला बिकास अधिकृत - सदस्य

३. स्वास्थ्य शाखा प्रमुख वा नर्सिङ्ग कर्मचारी- सदस्य

७.कार्यक्रम सम्पर्क शाखाको जिम्मेवारी :ग्रामीण अल्ट्रासाउण्ड सेवा कार्यक्रमको सम्पर्क शाखाको रुपमा स्वास्थ्य शाखालाई सम्पूर्ण जिम्मेवारी हुनेछ ।

८.कार्यक्रम सम्पर्क व्यक्तिको जिम्मेवारी :ग्रामीण अल्ट्रासाउण्ड सेवा कार्यक्रमको सम्पर्क व्यक्तिको रुपमा स्वास्थ्य शाखामा कार्यरत नर्सिङ्ग कर्मचारीलाई सम्पूर्ण जिम्मेवारी हुनेछ ।

परिच्छद - ३

९. बाधा अड्काउ फुकाउन सक्ने :यस कार्यविधिको कार्यान्वयनको क्रममा कुनै बाधा अड्काउ आएमा कार्यपालिकाले त्यस्तो बाधा अड्काउ फुकाउन सक्नेछ ।

१०. कार्यविधिको संसोधन तथा परिमार्जन :कार्यपालिकाको बैठकले यस कार्यविधिमा आवश्यक संसोधन र परिमार्जन गर्न सक्नेछ ।

११.अनुसूचीमा हेरफेर तथा थपघट :कार्यपालिकाले यस कार्यक्रम संग सम्बन्धित अनुसूचीमा हेरफेर तथा थपघट गर्न सक्ने छ ।

१२.अमान्य हुने :यो कार्यविधिमा उल्लेख भएका प्रावधान र प्रक्रियाहरु संघिय प्रादेशिक तथा पञ्चदेवल विनायक नगरपालिकाको मूल कानुन संग बाझिएको हद सम्म स्वत अमान्य हुनेछ ।

१३. कारवाही :यस कार्यविधि बिपरित कार्य गर्न गराउन वा आदेश दिन वा सिफारिस तथा सहयोग गर्न पाईने छैन ।

अनुसूची १
(नियम ४ को उपनियम (१) छ सँग सम्बन्धित
ग्रामीण अल्ट्रासाउण्ड सेवा रजिष्टर

पालिकाको नाम:

स्वास्थ्य संस्थाको नाम:

आ.व.

S.N.	Basic Information	Name of Women and pregnancy information	First Trimester	Status		Second Trimester	Third Trimester	Other Visit 1	Other Visit 2	Other Visit 3	Other Complications	Refer	Refer to	Causes of Refer	Outcome of Referred
1	2	3	4	5		6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
	MR no		Scan Date		Scan Date										
			Period of Gestation		Period of Gestation										
	SR no		Ectopic	Yes	1	Bi-Parietal Diameter									
			Pregnancy	No	2	Head Circumference									
						Abdomen Circumference									
	Caste code		Number of gestational sac		Femur Length										
			Cadiac activity	+ve	Presention	Vertex									
	Age			-ve		Breech									
						Transverse lie									
	Contact no	Grvida	Ratained product of conception (abortion)	Fetal Heart Sound											
				Fetal Weight											
	Palika name	para	fetus	Live	1	Fetus	Live	1	1	1	1				
				Dead	2		Dead	2	2	2	2				

	Ward no	LMP	Location of Placenta	Length of Cervix										
				Retained product of conception										
	Village/tole	EDD	Hydatiform (Molar Pregnancy)	Location of Placenta										
			Refer	Polyhydraminous										
			Refer to	Olihydraminous										
			Cause of refer	Hydatiform (Molar pregnancy)										
				Placenta previa										
			Outcome of referred patients	Abruptio previa										
				Fetal abnormalities										
				Number of fetus										

अनुसूचि २
ग्रामीण अल्ट्रासाउण्डको अभिलेख प्रतिवेदन फारम

आ.व. :

पालिकाको नाम :

महिना :

	Description	Health Facilities									
First Trimister	Health Facilities										Total
	Total Scan Cases										
	Ectopic Pregnancy										
	Multiple Pregnancy										
	Cardiac Activity -ve										
	Retained Product of conception (abortion)										
	Fetal Death										
	Hydatidi Form(molar Pregnancy)										
	Refer										
Second Trimister	Total Scan cases										
	Intra-uterine fetal Death										
	Retained Product of conception (abortion)										
	Polyhydraminous										
	olihydraminous										
	Hydatidi Form(molar Pregnancy)										
	Placenta Previa										
	Abruptio Placenta										
	Fetal abnormalities										
	Multiple Pregnancy										
	Refer										
Third Trimister	Total Scan cases										
	Presentation- Vertex										
	Presentation- Breech										
	Presntation -Transverse										

	Intra-uterine fetal Death										
	Retained Product of conception (abortion)										
	Placenta Previa										
	Abruptio Placenta										
	Fetal abnormalities										
	Multiple Pregnancy										
	Refer										
Other Complication											
Total Scan cases											
Total New Cases											
Total Repeated Cases											
Total Refer Cases											
Refer Cases	Detail Refer Cases	Refer case 1			Refer case 2			Refer case 3			
	Refer to										
	Causes Of refer										
	Outcome of refer case										

Prepared By:

Name :

Desiganation:

Date :